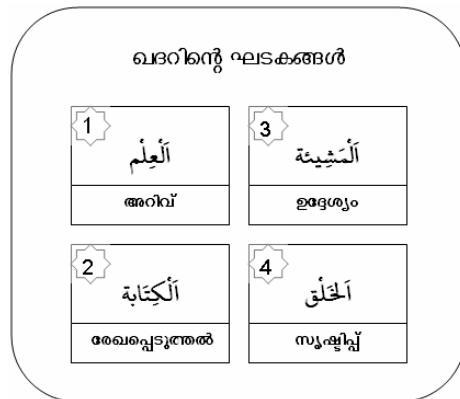

വദരിന്റെ ഘടകങ്ങൾ

സോ: മുഹമ്മദ് മുസ്തഫു അൽജിബാലി

വിവ: മുഹമ്മദ് സിയാർ

വദരിലുള്ള വിശാസം എന്നാൽ അതിൽ നാല് ഘടകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്.

1. (العلم): സൃഷ്ടിപ്പിന് മുന്ത് തന്നെ സൃഷ്ടികളെ സംബന്ധിച്ച് സമ്പൂർണ്ണമായ അറിവ് അല്ലാഹുവിനുണ്ടായിരുന്നു.
2. (الكتابة): സൃഷ്ടിപ്പിന് മുന്ത്, സംഭവിക്കാൻ പോകുന്നതെല്ലാം അല്ലാഹു രേഖപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.
3. (المشيئة): സൃഷ്ടികളിൽ വല്ലതും സംഭവിക്കുന്നത് അല്ലാഹുവിന്റെ ഉദ്ദേശത്തിനുസരിച്ച് മാത്രമാണ്.
4. (الخلق): പ്രവഞ്ചത്തിലുള്ളതവിലവും അല്ലാഹു മാത്രമാണ് സൃഷ്ടിച്ചത്.

ഈ നാല് ഘടകങ്ങളും നാം വിശദമായി ചർച്ച ചെയ്യുകയാണ്.

1. അല്ലാഹുവിന്റെ സൂക്ഷ്മമായ അറിവ് (العلم)

കഴിത്തുപോയതും വരാൻ പോകുന്നതുമായ കാര്യങ്ങളെ കുറിച്ച് പൂർണ്ണമായ അറിവ് അല്ലാഹുവിനുണ്ട്. ഇപ്പോൾ നിലവിലില്ലാത്ത വന്തുകൾ നിലവിൽ വന്നാൽ അവ എങ്ങനെയുണ്ടാകും എന്നത് പോലുള്ള സാക്ഷാപിക കാര്യങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള അറിവ് പോലും അവനുണ്ട്.

സൃഷ്ടികളുടെ കൃത്യമായ അറിവ്

അല്ലാഹുവാൻ ഇതു ലോകത്തുള്ള സകല വസ്തുകളുടെയും സ്വഷ്ടാവ്. അവൻറെ സൃഷ്ടി അവൻറെ സമ്പൂർണ്ണവും സൃഷ്ടിമവുമായ ജന്മാന്തരിന്റെ വ്യക്തമായ സാക്ഷ്യമാണ്.

അല്ലാഹു ശ്രദ്ധാഭേദയും നക്ഷത്രങ്ങളെയും പർവ്വതങ്ങളെയും സമുദ്രങ്ങളെയും മൃഗങ്ങളെയും കീടങ്ങളെയും പരമാണുക്കളെയും നൃക്കിയന്നുകളെയും എല്ലാം ഏറ്റവും അതിസക്കീർണ്ണവും കുറുമറ്റതുമായ വ്യവസ്ഥയോടെ സൃഷ്ടിച്ചു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفْوِيتٍ﴾ الملك: ۳

“പരമകാരുണികൾ സൃഷ്ടിപ്പിൽ യാതൊരു ഏറ്റവുറവും നീ കാണുകയില്ല.”
(സുറ. മുൽക് 3)

അല്ലാഹു നമ്മു ഏറ്റവും നല്ല ഘടനയോടെ രൂപപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. അവൻ പറയുന്നു:

﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَفْوِيرٍ﴾ التین: ۴

“തീർച്ചയായും മനുഷ്യനെ നാം ഏറ്റവും നല്ല ഘടനയോടുകൂടി സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നു.” (സുറ. തീൻ 4)

മൃഗങ്ങൾക്കും കീടങ്ങൾക്കും പരിമിതമായ അറിവ് മാത്രമാണുള്ളത്. മനുഷ്യർക്ക് അവയേക്കാൾ കുടുതൽ അറിവുണ്ട്. അവരിൽ തന്നെയുള്ള ചിലർ ശരാശരി മനുഷ്യനുള്ളണ്ടിനേക്കാൾ വിപുലമായ അറിവുകൊണ്ട് അനുശേഷിക്കപ്പെട്ടവരാണ്. സൃഷ്ടികൾക്കിടയിലുള്ള അറിവുകളെല്ലാം അല്ലാഹു നൽകിയതാണ്. അവയാകട്ടെ, അവൻറെ ജന്മാന്തരമായി തുലനം ചെയ്യാൻപോലും പര്യാഹ്വതമല്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ الظَّيِّفُ الْخَيْرُ﴾ الملك: ۱۴

“സൃഷ്ടിച്ചുണ്ടാക്കിയവൻ (എല്ലാം) അറിയുകയില്ലോ? അവൻ നിശ്ചയരഹസ്യങ്ങൾ അറിയുന്നവനും സൃഷ്ടിമജന്മാനിയുമാകുന്നു.” (സുറ. മുൽക് 14)

മനുഷ്യരെയും ആകാശഭൂമികളെയും സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് തന്റെ സൃഷ്ടികൾക്ക് സംഭവിക്കാൻ പോകുന്നതിനെക്കുറിച്ച് അല്ലാഹുവിന് വിശദമായി അറിയുമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ സൃഷ്ടികളുടെ ഗുണങ്ങളും കർമ്മങ്ങളും അവൻറെ മുൻകൂട്ടിയുള്ള അറിവുമായി യോജിച്ചുവരുന്നു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿لِنَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَرِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ الطلاق: ۱۶

“അല്ലാഹു ഏതു കാര്യത്തിനും കഴിവുള്ളവനാകുന്നു എന്നും ഏത് വസ്തുവെയും ചുംഗു അറിയുന്നവനാകുന്നു എന്നും നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുവാൻ വേണ്ടി (അല്ലാഹുവിന്റെ കർപ്പന നിങ്ങൾക്കിരിഞ്ഞുന്നു)” (സുറ. താലാവ് 12)

അല്ലാഹുവിന്റെ മുൻകൂട്ടിയുള്ള അറിവിൽ നിന്നും ഒരു വസ്തുവും ഒഴിവുതുപോയിട്ടില്ല. ചെറുതും വലുതും മഠഞ്ഞതുമായ സകലതും അതുശ്രേക്കാളുന്നുണ്ട്. അവൻ പറയുന്നു.

﴿ وَعِنْهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرْقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي

﴿ طُلُمْتَ أَلْأَرْضُ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴾ الأنعام: ٥٩

“അവന്റെ പകലാകുന്നു അദ്യശ്രൂകാരൂത്തിന്റെ വജനാവുകൾ. അവന്നല്ലാതെ അവ അറിയുകയില്ല. കരയിലും കടലിലുമുള്ളത് അവൻ അറിയുന്നു. അവനറിയാതെ ഒരു ഇല പോലും ചീഴുന്നില്ല. ഭൂമിയിലെ ഇരുട്ടുകൾക്കുള്ളിലിരിക്കുന്ന ഒരു ധാന്യമണിയാകട്ട, പച്ചയോ, ഉണങ്ങിയതോ ആയ ഏതൊരു വസ്തുവാകട്ട, വ്യക്തമായ ഒരു രേഖയിൽ എഴുതപ്പെട്ടതായിട്ടല്ലാതെ ഉണ്ടാവില്ല.” (സുറ. അൻഘ്രം 59)

എല്ലാ സൃഷ്ടികളുടെയും മുഴുവൻ അവസ്ഥ, ആയുസ്സ്, ഉപജീവനം തുടങ്ങിയ കാരൂഞ്ഞൾ, മനുഷ്യരുടെ സർക്കരിമാനങ്ങൾ, ദുഷ്കർമ്മങ്ങൾ, വിചാരങ്ങൾ ചെയ്തികൾ അവരുടെ വിജയപരാജയങ്ങളുടെ അവസ്ഥകൾ, അതുപോലെയുള്ള മറ്റുകാരുഞ്ഞൾ എന്നിവയും അല്ലാഹുവിന്റെ എന്നിവയും പുർവ്വജ്ഞാനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ്. ആരോ കൈ സർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമെന്നും ആരോക്കൈ നടക്കത്തിൽ ആപതിക്കുമെന്നും അല്ലാഹുവിന് കൃത്യമായി അറിയാം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ هُوَ أَعْلَمُ بِكُوْنِ إِذْ أَشَاءَ كُرْمَ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجَّهَّةٌ فِي بُطُونِ أَمْهَاتِكُمْ فَلَا تُنْزَكُوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ أَنْتُمْ ﴾

التجم: ٣٢

“നിങ്ങളെ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് സൃഷ്ടിച്ചുണ്ടാക്കിയ സന്ദർഭത്തിലും നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ഉമ്മമാരുടെ വയറുകളിൽ ഗർബ്ബമം ശിശുകളായിരിക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിലും അവനാകുന്നു നിങ്ങളെപ്പറ്റി കൂടുതൽ അറിവുള്ളവൻ. അതിനാൽ നിങ്ങൾ ആത്മപ്രശ്നം നടത്താതിരിക്കുക. അവനാകുന്നു സുക്ഷ്മത പാലിച്ചവരെപ്പറ്റി നന്നായി അറിയുന്നവൻ.” (സുറ. നജ്മ 32)

ശൈഖിയുായ അറിവ്

അല്ലാഹുവികൾ ശൈഖിയുായ ലോകത്തെ കുറിച്ചുള്ള മുഴുവൻ അറിവുമുണ്ട്. അതായത്, മനുഷ്യകഴിവുകൾക്കും ധാരണകൾക്കും അപൂർത്തതുള്ള എല്ലാം. അല്ലാഹു പറയുന്നു.

﴿ وَعِنْهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ ﴾ الأنعام: ٥٩

“അവന്റെ പകലാകുന്നു ശൈഖിന്റെ വജനാവുകൾ. അവന്നല്ലാതെ അവ അറിയുകയുമില്ല.” (സുറ. അൻഘ്രം 59)

നമ്മുടെ ഇന്ദ്രിയഗ്രേഷ്മി കൊണ്ടും കഴിവുകൾക്കൊണ്ടും ഭാഗികമായി ശൈഖിക്കാൻ കഴിയുന്ന കാരൂഞ്ഞായാലും പുർണ്ണമായും നമ്മുടെ ശ്രാഹ്യഗ്രേഷ്മിക്ക് പുറത്തുള്ള കാരൂഞ്ഞിലായാലും അവയെ കുറിച്ചുള്ള സന്ധുർണ്ണവും സുക്ഷ്മവും വിശാലവുമായ ജണാനം അല്ലാഹുവിന് മാത്രമാണ്. അല്ലാഹു പറയുന്നു.

﴿ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ الْغَيْبُ وَالشَّهَدَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴾ الحشر: ٤٤

“താന്മാരെത യാതൊരു ആരാധ്യനുമില്ലാത്തവനായ അല്ലാഹുവാണവൻ. അദ്ദേഹവും ഭ്യശ്യവും അറിയുന്നവനാകുന്നു അവൻ. അവൻ പരമകാരുണികനും കരുണാനിധിയുമാകുന്നു.” (സുറ. ഹശ്ര 22)

സാക്ഷർപ്പിക്കലോകത്തെ കുറിച്ചുള്ള അറിവ്

നാം ഒരു കളിപ്പാട്ടമോ മറ്റൊന്തക്കിലും ഒരുപകരണമോ ഉണ്ടാകുകയാണെങ്കിൽ, അത് ആസൃതണം ചെയ്യുകയും അതിന്റെ പ്രവർത്തന രീതിയെ കുറിച്ച് പ്രവചിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യും. പലപ്പോഴും നമ്മുടെ പ്രവചനം ധാമാർത്ഥ്യത്തിൽ നിന്നും അകന്നുപോകാറുണ്ട്. അപ്പോൾ നാം ഉണ്ടാക്കിയതിൽ ഭേദഗതി വരുത്താൻ നിർബന്ധിതനാകും. അല്ലാഹുവിനെ സംബന്ധിച്ചടങ്ങാളം അങ്ങനെയില്ല!

നിലവിലില്ലാത്ത ഒരു വസ്തു, താൻ സൃഷ്ടിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അതെങ്ങനെയുണ്ടാകുമെന്നതിനെ കുറിച്ച് അല്ലാഹുവിന് കൃത്യമായി അറിയാം.

ഉദാഹരണത്തിന്, രണ്ടാമതൊരവസരം കുടി ഇര ജീവിതത്തിൽ നൽകുകയാണെങ്കിൽ നല്ലത് പ്രവർത്തിക്കുമെന്ന് അവിശാസികൾ പരലോകത്ത് വെച്ച് വാദിക്കും. എന്നാൽ, അവർ കളിം പറയുകയാണെന്നും അവരെ ഇര ജീവിതത്തിലേക്ക് തന്നെ തിരിച്ചയക്കുകയാണെങ്കിൽ അവർ തങ്ങളുടെ അവിശാസത്തിലേക്കും ദുഷ്ടതയിലേക്കും മടങ്ങുമെന്നും അല്ലാഹുവിനിയാം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿بَلْ بَدَأَهُمْ مَا كَانُوا يَخْفَونَ مِنْ قَبْلٍ وَلَوْرُدُوا لِعَادُوا لِمَا نَهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَذِّابُونَ ﴾ ﴿ ٢٨﴾ الأنعام: ٢٨

“അല്ല; അവർ മുന്ന് മറച്ചുവെച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത് (ഇപ്പോൾ) അവർക്ക് വെളിപ്പേട്ടിരിക്കുന്നു. തിരിച്ചയക്കപ്പെട്ടാൽ തന്നെയും അവർ എന്തിൽ നിന്നൊക്കെ വിലക്കപ്പെടുവോ അതിലേക്ക് തന്നെ അവർ മടങ്ങിപ്പോകുന്നതാണ്. തീർച്ചയായും അവർ കളിം പറയുന്നവരാകുന്നു.” (സുറ. അന്റാരും 28)

മറ്റാരുദ്ധാഹരണം: മാർഗ്ഗദർശനം കേടുകഴിഞ്ഞാൽ അവിശാസികളിൽ നിന്നുണ്ടാകാൻ സാധ്യതയുള്ള പ്രതികരണവും അല്ലാഹുവിനിയാം.

﴿وَلَوْ عِلِّمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَا سَمَعُوهُمْ وَلَوْ أَسْعَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴾ ﴿ ٢٣﴾ الأنفال: ٢٣

“അവരിൽ വല്ല നമയുമുള്ളതായി അല്ലാഹു അറിഞ്ഞിരുന്നുവെകിൽ അവരെ അവൻ കേൾപ്പിക്കുക തന്നെ ചെയ്യുമായിരുന്നു. അവരെ അവൻ കേൾപ്പിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ തന്നെ അവർ അവഗണിച്ചുകൊണ്ട് തിരിഞ്ഞു കളയുമായിരുന്നു” (സുറ. അന്റപ്പാൽ 23)

2. അല്ലാഹുവിന്റെ പരിപുർണ്ണ രേഖ(الكتاب)

പിഡിവിശാസത്തിലെ രണ്ടാമതെത്ത അനിവാര്യ ഘടകം, അന്ത്യനാൾ വരെ സംഭവിക്കാനിരിക്കുന്ന എല്ലാ കാര്യങ്ങളും -لوح المحفوظ (സംരക്ഷിതഹലകം) അല്ലാഹു രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട് എന്ന് വിശാസികലെണ്ണ.

(لوح المحفوظ) സംരക്ഷിത ഹലകം

ആകാശങ്ങളിലുള്ള വിജ്ഞാനത്തിന്റെ മഹത്തായ ഒരു രേഖയാണ് (സംരക്ഷിതപദ്ധതി). പ്രവാചകരാർക്ക് അവത്തിപ്പിക്കാനിരിക്കുന്ന എല്ലാ കാര്യങ്ങളും, അതോടൊപ്പം തന്റെ പ്രവാചകരാർക്ക് അവത്തിപ്പിക്കാനിരിക്കുന്ന എല്ലാ വേദഗ്രന്ഥങ്ങളും അല്ലാഹു അതിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

എന്നത് വെള്ളിക്കാണ്ഡാ, സർബ്ബംകാണ്ഡാ, ആരഭാണ്ഡാഗർ കാണ്ഡാ, മറ്റു വലു വിലപിടിപ്പുള്ള വസ്തുകാണ്ഡാ നിർമ്മിച്ചതാണോ? ഇത്തരം ചോദ്യങ്ങൾക്ക് മറ്റു പടി പറയാൻ നമുക്ക് അവകാശമില്ല. കാരണം പ്രാഥാണിക ശന്മങ്ങളിലുടെ അതിനെനക്കുറിച്ചുള്ള അറിവ് നമുക്ക് നൽകപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

‘لَوْحٌ’ എന്നാൽ ഫലകം എന്നും, ‘مَحْفُوظٌ’ എന്നാൽ സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടത് എന്നുമാണർത്ഥം. അതിനാൽ ‘لَوْحٌ مَحْفُوظٌ’ എന്നാൽ അല്ലാഹുവിക്കൽ ഭദ്രമായി സുക്ഷിക്കപ്പെട്ട ഒരു ഫലകം. ബുർആനിൽ വിവിധ പേരുകളിലായി അതിനെ സുചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

1. (اللوح المحفوظ) സംരക്ഷിത ഫലകം

﴿بَلْ هُوَ فِرَاءٌ أَنْجَيدٌ ﴾٢٢ ﴿فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ﴾ الْبَرْوَج: ٢١ - ٢٢﴾

“അല്ലാഹു, അത് മഹത്തമേറിയ ഒരു ബുർആനാകുന്നു. സംരക്ഷിതമായ ഒരു ഫലകത്തിലാണ് അതുള്ളത്.” (സുറ. ബുരുജ് 21-22)

2. (الكتاب) (ശന്മം അമവാ രേഖ)

﴿أَلَّا تَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ الحج: ٧٠﴾

“ആകാശത്തിലും ഭൂമിയിലുമുള്ളത് അല്ലാഹു അറിയുന്നുണ്ടെന്ന് നിനക്ക് അറിഞ്ഞത്കുണ്ടോ? തീർച്ചയായും അത് ഒരു രേഖയിലുണ്ട്. തീർച്ചയായും അത് അല്ലാഹുവിന് എഴുപ്പുമുള്ള കാര്യമാണെന്ന്.” (സുറ. അർഹാജജ് 22:70)

3. (امام مبين) (വ്യക്തമായ രേഖ).

﴿وَكَتَبْتُ مَا قَدَّمْتُ وَأَنَّرَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْتُهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ﴾ يس: ١٦﴾

“അവർ ചെയ്തുവെച്ചതും അവരുടെ (പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ) അനന്തര ഫലങ്ങളും നാം എഴുതിവെക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എല്ലാ കാര്യങ്ങളും വ്യക്തമായ ഒരു രേഖയിൽ നാം നിജപ്പെടുത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നു.” (സുറ. യാസീൻ 12)

4. (എഴുതപ്പെട്ട ശന്മം അല്ലെങ്കിൽ രേഖ). (كتاب مسطور)

﴿وَالظُّورِ ﴾١﴿ وَكَتَبْتُ مَسْطُورٍ ﴾٢﴿ فِي رَقٍ مَّشُورٍ﴾ الطور: ١ - ٣﴾

“തൃശ്ശൂർ പർവ്വതം തന്നെയാണ്, സത്യം. എഴുതപ്പെട്ട ശന്മം തന്നെയാണ്, സത്യം. നിവർത്തിവെച്ച തുകലിൽ.” (സുറ. തൃശ്ശൂർ 1-3)

5. (മുലഗ്രന്ഥം) അക്കാദിക്കൾ ദിനാനുഖിക്കുന്നത്

﴿ وَإِنَّهُ فِي أُمُّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلَىٰ حَكِيمٌ ﴾ الزخرف: ٤

“തീർച്ചയായും അത് മുലഗ്രന്ഥത്തിൽ നമ്മുടെ അടുക്കൽ (സുക്ഷിക്കപ്പെട്ടതരെ.) അത് ഉന്നതവും വിജ്ഞാനസ്വന്ധവും തന്നെയാകുന്നു.” (സുറി സുവർണ്ണം 4)

6. (ഉൽബോധനം) അദ്ദേഹം

﴿ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الرُّؤُرِ مِنْ بَعْدِ الْذِكْرِ أَكْثَرَ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيُّ الْأَصْنَامِ هُوَنَ ﴾ الأنبياء: ١٥

“ഭൂമിയുടെ അനന്തരാവകാശമടുക്കുന്നത് എൻ്റെ സംഭവുത്തരായ ഭാസമാരായി രിക്കും എന്ന് ഉൽബോധനത്തിന് ശേഷം നാം സബുറിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.” (സുറി. അൽഅമ്പിയാഅം 21:105)

ഈനിയുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ ‘لوح المحفوظ’ എന്ന സുചിപ്പിക്കാൻ ‘സംരക്ഷിത ഫലകം’ എന്നാണ് നാം ഉപയോഗിക്കുക.

‘പേരം’(പേരം) എൻ്റെ സൃഷ്ടിപ്പ്

അല്ലാഹു അവൻ്റെ അഥാനം കൊണ്ട് അവൻ്റെ സൃഷ്ടികളുടെ അളവുകൾ നിശ്ചയിച്ചു. അവരുടെ അവസ്ഥാവിശേഷങ്ങളും അവരുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചെറുതും വലുതുമായ മുഴുവൻ കാര്യങ്ങളും, താനുഭേദശിച്ചതായ മറ്റു സംഗതികളും അല്ലാഹു സംരക്ഷിത ഫലക തതിൽ രേഖപ്പെടുത്തി.

ആദ്യം അവൻ ഫീ-സെ-പേരെയെ (പേരെയെ) സൃഷ്ടിച്ചു. അതിനെ അവൻ തന്റെ വലക്കെ കൊണ്ട് പിടിച്ചു. ശേഷം എല്ലാ കാര്യങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്താൻ അതിനോട് കല്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഉഖാദ ഇംഗ്ലീഷ് സ്വാമിത്ത് (ഈ) നബി (ഈ)യിൽ നിന്നും ഇപ്രകാരം കേട്ടതായി നിവേദനം:

إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلْمَنْ فَقَالَ اكْتُبْ قَالَ اكْتُبْ الْقَدَرَ مَا كَانَ وَمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى الْأَبَدِ

“നിശ്ചയം, അല്ലാഹു ആദ്യം സൃഷ്ടിച്ചത് പേരെയെയാണ്. അവൻ അതിനോട് കൽപിച്ചു: “എഴുതുക” പേരു ചോദിച്ചു. “ഞാൻ എന്താണ് എഴുതേണ്ടത്? അല്ലാഹു പറഞ്ഞു: വദർ എഴുതുക (ഇതുവരെ) സംഭവിച്ചതും അനന്തമായി ഇനി സംഭവിക്കാനുള്ള തുമായ എല്ലാം.¹

¹ അഹമ്മദ്, തിർമ്മിദി. അൽബാനി അത് സ്വഹിപാണ്ണന് വിധിച്ചു (അത് മിശ്കാത് 91) ഇതേ രൂപത്തിലുള്ള ഹദ്ദീം ബൈഹാക്കിയും മറ്റും ഇംഗ്ലീഷ് അല്പാസിൽ നിന്നും ഉല്ലരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അൽബാനി അത് സ്വഹിപാണ്ണന് വിധിക്കുകയും ചെയ്തു. (അസ്സ ഹീറ 133, അസ്സുന 108)

إِنَّ أَوَّلَ شَيْءٍ خَلَقَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْقَلْمُ : وَأَخْدَهُ بِيَمِينِهِ وَكُلْتَا يَدِيهِ يَمِينٌ " قَالَ : " فَكَتَبَ اللَّهُنَّا وَمَا يَكُونُ فِيهَا مِنْ عَمَلٍ مَعْمُولٍ ، بِرٍّ أَوْ فُجُورٍ ، رَطْبٍ أَوْ يَابِسٍ ، فَأَحْصَاهُ عِنْدَهُ فِي الدِّكْرِ " ، ثُمَّ قَالَ : " افْرَأُوا إِنْ شِئْتُمْ ﴿هَذَا كَيْنَاتٌ﴾ (الجاثية: ٢٩) فَهُلْ تَكُونُ النُّسْخَةُ إِلَّا مِنْ أَمْرٍ قَدْ فُرِغَ مِنْهُ يَنْظُقُ عَيْنَكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَسِنُخُ مَا كُتُبَ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ (الجاثية: ٢٩)

“നിശ്ചയം അല്ലാഹു ആദ്യം സൃഷ്ടിചൃത് പേനയെയാണ്. അവൻ അത് തന്റെ വലത് കൈയിൽ - അവന്റെ ഇരു കരങ്ങളും വലതുകരങ്ങളാണ് - പിടിച്ചുകൊണ്ട് ഏപിക് ജീവിതവും അതിൽ ചെയ്യാനിരിക്കുന്ന കർമങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്തിവെച്ചു- പുണ്യവും പാപവും ഇർപ്പമുള്ളതും (അതായത് ജീവനുള്ളതും) വരണ്ടതും (ജീവനില്ലാത്തതും) ആയ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും. അവൻ അതെല്ലാം തന്റെയടക്കൽ ‘ദിക്ക്’ൽ രേഖപ്പെടുത്തിവെച്ചു. നീ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ” (സുറി ജാമിയ 29). അപ്പോൾ, പുർത്തിയായികഴിഞ്ഞ ഒന്നിൽ നിന്നല്ലാതെ പകർത്തിയെഴുത്തിന് സാധിക്കുമോ?²

അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അംർ(ﷺ) നിവേദനം. നമ്മി(ﷺ) പറഞ്ഞു:

كَتَبَ اللَّهُ مَقَادِيرَ الْخَلَاقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفِ سَنَةٍ - قَالَ - وَعَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ

“ആകാശഭൂമികൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന്റെ അവതിനായിരം വർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് അല്ലാഹു മുഴുവൻ സൃഷ്ടികളുടെയും വ്യവസ്ഥകൾ രേഖപ്പെടുത്തി. അവന്റെ സിംഹാസനം വെള്ളത്തിന് മുകളിലാണ്.”³

ലോഹം കാര്യങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിന് മുമ്പ് തന്നെ അല്ലാഹു സിംഹാസനം സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് ഈ ഫാത്മീമ് സുചിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ പേനയേക്കാൾ മുമ്പ് സിംഹാസനത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു എന്ന് ഇതിന് അർത്ഥമില്ല.

പ്രത്യുത, പേനയാണ് ആദ്യം സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടത് എന്നും രേഖപ്പെടുത്തുന്ന സമയത്ത് ഭാവികാര്യങ്ങളും സംഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞ ചില കാര്യങ്ങളും ആ പേന എഴുതിവെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മുകളിൽ സുചിപ്പിച്ച ഉഖാദ(ﷺ)യുടെ ഫാത്മീമിൽ നിന്നും വ്യക്തമാകുന്നു. ഈ ഫാത്മീക ഭിൽ നിന്നല്ലാം മനസ്സിലാകുന്നത് അല്ലാഹു ആദ്യം പേന സൃഷ്ടിച്ചു; ശേഷം സിംഹാസനം, വെള്ളം, സംരക്ഷിതപദ്ധതം, പിന്നെ ഒരു പക്ഷേ മറ്റൊരു കാര്യങ്ങളും സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കാം. അതിന് ശേഷം പേന ഉപയോഗിച്ച് ഫലകത്തിൽ വരും രേഖപ്പെടുത്തിവെച്ചു.⁴ (കുടുതൽ അറിയുന്നവൻ അല്ലാഹുവാണ്.)

² ആജുവർദ്ദി (അദ്ദോണിയിൽ) രേഖപ്പെടുത്തിയത്. സ്വപ്നിഹാണിന് അൽബാനി സ്ഥിരപ്പെടുത്തി. (അല്ലുപ്പീഹ. 3136)

³ മുസ്ലിം, തിരിച്ചി

⁴ പേനയാണോ ആദ്യം സൃഷ്ടിച്ചത് അതല്ല അതിനു മുമ്പ് അർഥം സൃഷ്ടിച്ചിരുന്നോ എന്ന വിഷയം പണ്ഡിതനാർക്കിഡിയിൽ തർക്കമുള്ള ഓന്ന് ഇംഗ്ലീഷിലും അർജാനിയു(അ) അദ്ദോഹത്തിന്റെ നൂത്രിയിൽ പറയുന്നുണ്ട്. ശൈഖുണ്ട് ഇന്നല്ലാം ഇംഗ്ലീഷ് തെരിയു, ഇംഗ്ലീഷിലും അർജാനിയു, ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ബിന് സാാലിഹ് അൽഉമെമീൻ, ശൈഖ് സാാലിഹ് അലുശൈഖ്(അ) എന്നീ പണ്ഡിതർ അല്ലാഹു തന്റെ അർഥിനെ പേനയെ സൃഷ്ടിക്കും മുമ്പ് സൃഷ്ടിച്ചിരുന്നു എന്ന പക്ഷകാരാണ്. ഇവരുടെ വിശദീകരണത്തിൽ ഈ ഫാത്മീകളുടെ അർഥം ‘അല്ലാഹു ആദ്യമായി പേനയെ സൃഷ്ടിച്ചപ്പോൾ...’ എന്ന നിലകാണ്. ശൈഖ് മുഹമ്മദ് പാഠിൽ മറാഖ്, ശൈഖ് അൽബാനി(അ) എന്നീ പണ്ഡിതർ പേനയാണ് അല്ലാഹു ആദ്യം സൃഷ്ടിച്ചത് എന്ന പക്ഷകാരാണ്. മുകളിൽ കൊടുത്തത് ശൈഖ് അൽബാനിയുടെ ആദ്യത്തെ അഭിപ്രായമാണ്. കുടുതൽ ഇംഗ്ലീഷ്(അ)യുടെ

പ്രപഞ്ചത്തിൽ നടക്കുന്ന മുഴുവൻ കാര്യങ്ങളും ഫലകത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തപ്പെട്ട നൃസരിച്ചാണ് സംഭവിക്കുന്നത്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَاٰ فِي أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ أَنَّ بَرَآهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴾ ٦٦

الحادي: ٦٦

ഭൂമിയിലോ നിങ്ങളിൽ ദേഹങ്ങളിൽ തന്നെയോ ധാരാരൂ ആപത്തും ബാധിക്കുക യുണ്ടായിട്ടില്ല; അതിനെ നാം ഉണ്ടാക്കുന്നതിന് മുമ്പ് തന്നെ ഒരു രേഖയിൽ ഉൾപ്പെടുകഴി തീരുതായിട്ടില്ലാതെ. തീർച്ചയായും അത് അല്ലാഹുവെ സംബന്ധിച്ചേടതോളം എല്ലാപ്പുമുള്ള താകുന്നു. (സുറ. അത് ഹദ്ദീഡ് 22)

സമ്പൂർണ്ണവും നിശ്ചിതവുമായ രേഖകൾ

സംരക്ഷിതഫലകം എല്ലാ വസ്തുകളുടെയും ഭാഗയെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാണെന്ന് നാം മുകളിൽ കണ്ടു. അത് അതിബൃഹത്തായ ശ്രമശേഖരം പോലെയാണ്. അന്തുനാൾവ രെയുള്ള സുഷ്ടികൾക്കിടയിൽ സംഭവിക്കാനിരക്കുന്ന മുഴുവൻ രചനകളും സംസാര അങ്ങളും കർമങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ബൃഹത്തായ ഒരു ശ്രമാലയം. അത് ഒരോറു രേഖ മാത്രമാണെങ്കിലും ആദ്യത്തെ മുള്ളേശ്വരം ലോകത്തിലെ മുഴുവൻ ശ്രമാലയങ്ങളും ഒരുമിച്ചു ചേർത്താലുള്ളതിനേക്കാൾ അനേകം മടങ്ക് വലുതാണ്.

ഈ സമ്പൂർണ്ണ രേഖയിൽ നിന്നും സുഷ്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അനേകം ചെറിയ രേഖകൾ ഉടയം ചെയ്യുന്നതാണ്. അവയുടെ വിവരങ്ങൾ സമ്പൂർണ്ണ രേഖയിൽ നിന്നും വരുന്നതാണ് താനും. സുക്ഷ്മമായി, ഈ ജീവിതത്തിലെ അനുകൂലമായ സംഭവങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മുമ്പ് തരം നിശ്ചിത രേഖകളുണ്ട്. തുടർന്ന് അതുസംബന്ധിച്ചാണ് വിശദീകരിക്കുന്നത്.

1. ആയുഷ്കാല രേഖ: മുഴുവൻ മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെയും ജനനത്തിന് മുമ്പെ നിർണ്ണയിക്കപ്പെടുകയും അവന്റെ അല്ലാക്കിൽ അവളുടെ വിശദമായ ഭാഗയെയും ഉൾക്കൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്ന രേഖയാണ്.

മനുഷ്യനിലേക്ക് ആത്മാവ് ഉംതപ്പെടുന്നതിന് മുമ്പ്, അവന്റെ രേഖകൾ സംരക്ഷിത ഫലകത്തിൽ നിന്നും മലക്കുകളുടെ പകലുള്ള മറ്റാരു രേഖയിലേക്ക് പകർത്തിയെഴുതാൻ ശർഭാശയങ്ങളുടെ മലക്കിനെ അല്ലാഹു നിയോഗിക്കും. ഇംഗ്ലീഷ് (﴿) നിവേദനം: നബി (ﷺ) പറഞ്ഞു:

أَنَّ حَلْقَ أَحَدِكُمْ يُجْمَعُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا أَوْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَهُ ثُمَّ يُعَثُّ
إِلَيْهِ الْمَلَكُ (يَبْعُثُ اللَّهُ الْمَلَكُ) فَيُؤْذَنُ بِأَرْبَعِينَ كَلِمَاتٍ فَيَكْتُبُ رُزْقَهُ وَاجْلَهُ وَعَمَلَهُ وَشَقِّيَّهُ أَمْ سَعِيدٌ ثُمَّ يَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحُ
فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ أَهْلِ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ لَا (مَا) يَكُونُ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلٍ

വാദത്തെ ശൈലീ അൽബാനി(ﷺ) വിമർശിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ പിന്നീട് ശൈലീ അൽബാനി(ﷺ) ശൈലീൽ ഇസ്ലാമിന്റെ വാദത്തെ അംഗീകരിക്കുകയും തന്റെ ശിഷ്യരു അതിനികുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കൂടുതൽ അറിയുന്നവൻ അല്ലാഹു മാത്രമാണ്. [salafivoice]

أَهْلُ النَّارِ فَيَدْخُلُ النَّارَ وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لِيَعْمَلْ بِعَمَلٍ أَهْلُ الْنَّارِ حَتَّىٰ مَا يَكُونُ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ
الْكِتَابُ فَيَعْمَلْ عَمَلًا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا

“നിങ്ങളിൽ ഓരോരുത്തരുടെയും സൃഷ്ടിപ്പ് സ്വന്തം മാതാവിന്റെ വയറ്റിൽ നാൽപത് ദിവസങ്ങൾ കൊണ്ട് കൂടിയേജിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. ഇന്തിയതുള്ളിയും ഭൂണമായും അനന്തരം അത്രതന്നെ മാംസപിണ്ഡംമായും. തുടർന്ന് അല്ലാഹു ഒരു മലക്കിനെ നിയോഗിക്കും. നാല് കാര്യങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്താൻ കർപ്പിക്കപ്പെടും. അവന്റെ ഉപജീവനം, ആയുസ്സ്, കർമങ്ങൾ, അവൻ സ്വാഭാവികവാനാണോ, അതല്ല ഭാർഭാഗ്യവാനാണോ എന്നുള്ളതും. ശേഷം അദ്ദേഹം അതിൽ ആത്മാവിനെ ഉള്ളതുകയും ചെയ്യും.

(നിശ്ചയം), നിങ്ങളിലൊരുവൻ (ബാഹ്യമായി) സ്വർഗ്ഗക്കാരുടെ കർമങ്ങൾ ചെയ്തു കൊണ്ടായിരിക്കും. അവന്റെയും അതിന്റെയുമിടയിൽ ഒരു മുഴം മാത്രം ബാക്കിയാകുന്നത് വരെ. ശേഷം അവന്റെ രേഖ അതിനെ മറികടക്കും. അതിനാൽ അവൻ നരകക്കാരുടെ കർമങ്ങൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്യും.”⁵

നിശ്ചയം നിങ്ങളിലൊരുവൻ (ബാഹ്യമായി) നരകക്കാരുടെ കർമങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടായിരിക്കും. അതിന്റെയും അവന്റെയുമിടയിൽ ഒരു മുഴം മാത്രം ബാക്കിയാകുന്നത് വരെ. ശേഷം അവന്റെ രേഖ അതിനെ മറികടക്കും. അതിനാൽ, അവൻ സ്വർഗ്ഗക്കാരുടെ കർമങ്ങൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്യും.”⁶

ഒരു വ്യക്തിയുടെ രേഖയിൽ എഴുതപ്പെടുന്ന നാല് കാര്യങ്ങൾ ഈ ഹദീം പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്. മറ്റാരു റിപ്പോർട്ടിൽ, മനുഷ്യന്റെ ഭാവിജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാവിവരങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട് എന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന്, ഇംഗ്ലീഷ് ഉമരും(ഇംഗ്ലീഷ്), ഫുബേഫും ഇംഗ്ലീഷ് ഉണ്ടെന്ന് അത് അൻസാരി(ഇംഗ്ലീഷ്)യും നിവേദനം. നബി(ഇംഗ്ലീഷ്) പറഞ്ഞു:

قَالَ الْمَلَكُ : يَا رَبِّ ، أَذْكُرْ أَمْ أَنْتَ ؟

“(ഗർഭാശയങ്ങളുടെ) മലക്ക് ചോദിക്കും. എന്റെ നാമാ! ഇത് ആണാണോ പെണ്ണാണോ?...”⁶

കൂടാതെ, ഈ രേഖയിൽ എഴുതപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ എഴുതപ്പെട്ട അതേ രൂപത്തിൽ സംഭവിക്കും. അത് രീക്കലും മാറ്റാൻ സാധിക്കുകയില്ല. ഇംഗ്ലീഷ് ഉമരി(ഇംഗ്ലീഷ്)ന്റെയും ഫുബേഫും(ഇംഗ്ലീഷ്)യുടെയും ആ റിപ്പോർട്ടിൽ നബി(ഇംഗ്ലീഷ്) പറഞ്ഞു:

ثُمَّ تُضَوِّى تِلْكَ الصَّحِيفَةُ فَلَا تُمَسُّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

“പിന്നീട് ഈ രേഖ മടക്കിവെക്കും. അന്ത്യനാൾ വരെ ആരും അത് തൊടുകയില്ല.”

⁵ ബുഖാരി(7454), മുസ്ലിം

⁶ മുസ്ലിം, അഹ്‌മദ്. ഈ ഹദീം വിവിധ റിപ്പോർട്ടുകൾ അസ്സുന്ന 177-187ൽ കാണാം

2. വാർഷിക രേവ: ലൈലത്തുൽ വദറിൽ മലകുകൾ നിർപ്പഹിക്കുന്ന രേവയാണിൽ. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ وَمَا أَدْرِكَ مَا لِيَلَةُ الْقَدْرِ ۖ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۚ نَزَّلَ الْمُتَّكِّثُ﴾

﴿وَالرُّوحُ فِيهَا يَادِنَ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ ۚ سَلَّمَ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعَ الْفَجْرِ ۚ﴾

القدر: ۱ - ۵

തീർച്ചയായും നാം ഇതിനെ (ബുർആനിനെ) നിർണ്ണയത്തിന്റെ രാത്രിയിൽ അവതരിപ്പിച്ചിരക്കുന്നു. നിർണ്ണയത്തിന്റെ രാത്രി എന്നാൽ എന്നാലോ നിനക്കരിയാമോ? നിർണ്ണയത്തിന്റെ രാത്രി ആയിരം മാസത്തെക്കാൾ ഉത്തമമാകുന്നു. മലകുകളും ആത്മാവും (ജിബർിലും) അവരുടെ രക്ഷിതാവിന്റെ എല്ലാകാരുതെന്തെ സംബന്ധിച്ചുമുള്ള ഉത്തരവുമായി ആ രാത്രിയിൽ ഇങ്ങനെ വരുന്നു. പ്രഭാതോദയം വരെ അത് സമാധാനമായി. (സുറ. അൽഫദർ 1-5)

ബുർആൻ മുഴുവൻ ലൈലത്തുൽ വദറിൽ⁷ സംരക്ഷിത ഫലകത്തിൽ നിന്നും താഴോട് ഇരക്കിയതാണെന്ന്⁸ ഈ ആയത്തുകൾ സുചിപ്പിക്കുന്നു. എല്ലാ വർഷവും ഇതേ രാത്രിയിൽ മലകുകൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ഉത്തരവുകളുമായി താഴോട് ഇങ്ങനെ വരുമെന്നും അവ സുചിപ്പിക്കുന്നു. അതെ രൂപത്തിൽ, അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَرَّكَةٍ إِنَّا كَانَ مُنْذِرِينَ ۚ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٌ ۚ﴾

الدخان: ۳ - ۵

“തീർച്ചയായും നാം അതിനെ ഒരുപുന്നഗഹിത രാത്രിയിൽ അവതരിപ്പിച്ചിരക്കുന്നു. തീർച്ചയായും നാം മുന്നറിയിപ്പ് നൽകുന്നവനാകുന്നു. ആ രാത്രിയിൽ യുക്തിപുർണ്ണമായ ഓരോ കാര്യവും പേര്തിരിച്ചു വിവരിക്കപ്പെടുന്നു. അതെ, നമ്മുടെ പകൽ നിന്നുള്ള കർപ്പന്.” (സുറ. ദുഖാൻ 3-5)

അതിനാൽ, എല്ലാ വർഷവും ലൈലത്തുൽ വദറിൽ ആ വർഷത്തിലേക്കുള്ള അല്ലാഹുവിന്റെ കർപ്പനകളും ഉത്തരവുകളും മലകുകൾ താഴെക്കാണ്ഡുവരികയും അവർക്കെകകാര്യം ചെയ്യുന്ന നിശ്ചിതരേവകളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിവെക്കുകയും ചെയ്യും.

3. ദൗണംബിന രേവകൾ: ഈ രേവയിൽ ഒരു പ്രത്യേക ദിവസത്തിലെ മുഴുവൻ കാര്യങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഉത്തരവുകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. ഇവയാകക്കെട്ട്, സംരക്ഷിതഫലകത്തിലുള്ളതിനെ സസ്യക്ഷ്മം പിന്തുടരുന്നതാണ്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأنٍ ۚ﴾

الرحمن: ۲۹

“ആകാശങ്ങളിലും ഭൂമിയിലും ഉള്ളവർ അവനോട് ചോദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എല്ലാ ദിവസവും അവൻ കാര്യനിർവ്വഹണത്തിലാകുന്നു.” (സുറ. റഹ്മാൻ 29)

⁷ എല്ലാ വർഷവും റമദാൻിലെ അവസാനത്തെ പത്ത് രാവുകളിൽ ഒന്നിൽ വരുന്നതാണ് ലൈലത്തുൽ വദർ.

⁸ ബുർആൻ പുർണ്ണമായും ലൈലത്തുൽ വദറിന്റെ രാത്രികളിലെണ്ണിൽ സംരക്ഷിത ഫലകത്തിൽ നിന്നും ഏറ്റവും താഴെയുള്ള ആകാശത്തിലേക്ക് ഇരക്കിയതാണ്. അതിന് ശേഷം, നബി(ﷺ)ക്ക് തന്റെ പ്രവാചകതു കാലയളവിൽ അൽപ്പാൺപമായി അവതരിപ്പിച്ചു.

3. അല്ലാഹുവിന്റെ സ്ഥായിയായ ഉദ്ദേശം (المشیة)

അല്ലാഹു തന്റെ സുഷ്ടികളിൽ എല്ലാം ഉദ്ദേശിക്കും

അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് സംഭവിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും. അവൻ ഉദ്ദേശിക്കാത്തത് ഒരിക്കലും സംഭവിക്കുകയുമില്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ ٨٢ (س: ٨٢)

“താൻ ഒരു കാര്യം ഉദ്ദേശിച്ചാൽ അതിനോട് ഉണ്ടാകു എന്ന് പറയുക മാത്രമാകുന്നു അവൻ കാര്യം. അപേപ്പാഴതാ അതുണ്ടാകുന്നു.” (സുറാ യാസീൻ 82)

നിസ്സംശയം, അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് അവൻ കഴിവ് കൊണ്ട് നടപ്പിലാക്കുക തന്നെ ചെയ്യും. അവൻ ഉദ്ദേശിക്കാത്തത് നടപ്പിലാകുന്നതുമില്ല. അത് നടപ്പിലാക്കാത്തത് അല്ലാഹു നടപ്പിലാക്കാനുദേശിക്കാത്തത് കൊണ്ടാണ്. അല്ലാതെ അല്ലാഹുവിന്റെ എന്ന കിലും കഴിവുകേടുകൊണ്ടല്ല.

പ്രകൃതിപ്രതിഭാസങ്ങൾ അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നു

ഗ്രഹങ്ങളുടെ ഭ്രമണം, മേഘങ്ങൾ, മഴ, കുളി, ജീവജാലങ്ങൾ, മനുഷ്യൻ്റെ ശരീരലുടനും, പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങൾ പോലെയുള്ള പ്രകൃതി പ്രതിഭാസങ്ങൾ പുർണ്ണമായും അല്ലാഹുവിന്റെ ഉദ്ദേശത്തിന് വിധേയമാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿أَلَمْ تَرِ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ أَظْلَالَ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَائِكًا﴾ (الفرقان: ٤٥)

“നിന്റെ രക്ഷിതാവിനെ സംബന്ധിച്ച് നീ ചിന്തിച്ചു നോക്കിയിട്ടില്ലോ? എങ്ങനെന്നാണ് അവൻ നിശ്ചിറ്റം നീട്ടിയത് എന്ന്. അവൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ അതിനെ അവൻ നിശ്ചില മാക്കുമായിരുന്നു.” (സുറാ. ഏൽബാൻ 45)

ആകാശഭൂമികളിലുള്ള സചേതനവും അചേതനവുമായ സകല ജീവജാലങ്ങളും ദൈവം പ്രസ്താവും സംരക്ഷകനും അല്ലാഹു മാത്രമാണ്.

സാമൂഹ്യ പ്രതിഭാസങ്ങൾ അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നു

യുദ്ധവും സമാധാനവും സ്നേഹവും വെറുപ്പും ഏകുവും അനൈനകുവും പോലെ യുള്ള സാമൂഹ്യ പ്രതിഭാസങ്ങളും പുർണ്ണമായും അല്ലാഹുവിന്റെ ഉദ്ദേശത്തിന് വിധേയമാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُرِيدُ﴾ (البقرة: ٥٣)

“അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ അവർ പോരടിക്കുമായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ, അല്ലാഹു താനുദേശിക്കുന്നത് ചെയ്യുന്നു.” (അൻബബാൻ 253)

അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَحْدَةً﴾ (المائد: ٤٨)

“അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുവെക്കിൽ നിങ്ങളെ അവൻ ഒരോറു സമുദായമാക്കുമായി രുന്നു.” (സുറ. മാഹി 48)

സന്ധാർഘവും ഭൂർമാർഘവും അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നു

സന്ധാർഘത്തിന്റെയും ഭൂർമാർഘത്തിന്റെയും വിഷയത്തിൽ പോലും അല്ലാഹുവിന്റെ ഉദ്ദേശം നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَمَا تَنْهَىُنَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾ ٢٩ ﴿التകوير: ٢٩﴾

“ഫോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നുവെക്കില്ലാതെ നിങ്ങൾ ഉദ്ദേശിക്കുകയില്ല.” (സുറ. തക്വീർ 29)

അമ്മുട ഉദ്ദേശം അല്ലാഹുവിന്റെ ഉദ്ദേശത്താൽ വലയം ചെയ്യപ്പെട്ടതും അതിന് വിധേയ യവുമാണ് എന്ന് ഈ ആയത്ത് സുചിപ്പിക്കുന്നു.

അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَئِكَةَ وَكَلَّمْهُمُ الْأَنْوَفَ وَحَسَرْنَا عَلَيْهِمُ كُلَّ شَيْءٍ قُبْلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَهُونَ ﴾ ١١١ ﴿الأنعام: ١١١﴾

“നാം അവരിലേക്ക് മലകുകളെ ഇറക്കുകയും, മരിച്ചവർ അവരോട് സംസാരിക്കുകയും, സർവ്വവസ്തുക്കളെയും നാം അവരുടെ മുന്പാകെ കുട്ടം കുടമായി ശേഖരിക്കുകയും ചെയ്താലും അവർ വിശ്വസിക്കാൻ പോകുന്നില്ല. അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചുകില്ലാതെ. എന്നാൽ അവരിൽ അധികപേരും വിവരക്കേട് പറയുകയാകുന്നു.” (സുറ. അൻഘരും 111)

അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِتَايِّنَا صُمًّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلْمَمِتْ مَن يَشِئُ اللَّهُ يُصْلِلُهُ وَمَن يَنْأِيْ جَعْلَهُ عَلَى صَرَاطِ مُسْتَقِيمٍ ﴾ ٣٩ ﴿الأنعام: ٣٩﴾

അമ്മുട ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളെ നിഷേധിച്ചവർ ബധിരരും ഉത്തരകളിൽ അക്കൗഡുവരുമ്പെതെ. താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നവരെ അല്ലാഹു വഴിക്കേടിലാക്കും. താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നവരെ അവൻ നേർമാർഘത്തിലാക്കുകയും ചെയ്യും. (അൻഘരും 39)

അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا ﴾ ١٠٧ ﴿الأنعام: ١٠٧﴾

“അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അവർ പങ്കുചേർക്കുമായിരുന്നില്ല.” (അൻഘരും 107)

അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَّ مَن فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَيِّعاً ﴾ ٩٩ ﴿يونس: ٩٩﴾

“നിന്റെ രക്ഷിതാവ് ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ഭൂമിയിലുള്ളവരെല്ലാം ഓനിച്ച് വിശ്വസിക്കുമായിരുന്നു.” (യുനുസ് 99)

അതിനാൽ, അനുസരണമായാലും ഡിക്കാറമായാലും ഒരു വ്യക്തിയുടെ കർമങ്ങളിലോ അല്ലാഹുവിന്റെ പൊതുവായ ഈ ഉദ്ദേശത്തിനുസരിച്ചാണ് സംഭവിക്കുന്നത്.

ഉതിനർത്ഥമം അല്ലാഹു അവനെ അനുസരിക്കാനോ ധിക്കരിക്കാനോ നിർബന്ധിക്കാൻ നുവേണ്ടോ, നമുക്ക് തെരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള സാത്രന്മില്ലെന്നോ അല്ല. നമ്മുടെ യുക്തിയും അനുഭവങ്ങളും മാത്രമല്ല, വുർആനിന്റെയും സുന്നതിന്റെയും മുലവാക്യങ്ങളും അത്തരം ഒരു ധാരണയെ നിരാകരിക്കുന്നു. നമുക്ക് ഇച്ചരാ സാത്രന്മില്ലായിരുന്ന കിൽ, വിധിവിലക്കുകൾക്കും ദുതനാരെ അയക്കുന്നതിലും മതപ്രവേശാധനം നടത്തുന്നതിലും ധാതനാരർമ്മവും ഉണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല. കൂടുതലായി ഇത് തുടർ ഭാഗങ്ങളിൽ നാം ചർച്ച ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

4. എല്ലാ വസ്തുകളുടെയും സ്വഷ്ടിവ് അല്ലാഹുവാണ് (الْخَلِقُ).

അല്ലാഹു എല്ലാ വസ്തുകളും സൃഷ്ടിച്ചു. അവന്നാതെ മറ്റാരു സൗഖ്യാവില്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

٦٢ الزمر: ﴿كُلُّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ ﴿٦٢﴾

“അല്ലാഹു എല്ലാ വസ്തുകളുടെയും സ്വഷ്ടാവാക്യനും അവൻ എല്ലാ വസ്തുകൾക്കും മേലും കൈകാര്യകർത്താവുമാക്കുന്നു”(സുമർ 62)

വിശ്വപ്പണ്ഡം

അല്ലാഹു അക്കാശങ്ങളെയും ഭൂമിയെയും അവയിലുള്ളതിനെയും സ്വഷ്ടിച്ചു. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلْمَتِ وَالنُّورَ الأنعام: ١

“அறகாலனைகளும் மூழியும் ஸ்பஷ்டிக்கூக்கயும், ஹருக்குக்களும் வெஜிசுவும் உள்ளக்கூக்கயும் செய்த அல்லாஹுவினாகுடும் ஸ்ரீவு ஸ்துதியை” (அன்றை 1)

അലിക്കു പരുയമ്പ്

٨١ ﴿أَوْلَئِسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَيْنَى أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَى وَهُوَ الْخَلَقُ الْعَلِيمُ﴾

“ആകാശങ്ങളും ഭൂമിയും സൃഷ്ടിച്ചവൻ അവരെപ്പോലുള്ളവരെ സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിവുള്ളവനല്ലോ? അതെ, അവന്തരെ സർവ്വവും സൃഷ്ടിക്കുന്നവനും എല്ലാം അറിയുന്നവനും” (യാസീൻ 81)

അലിക്കു പരയുന്നു

٣٣ ﴿وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ النَّلَّ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ فِي فَلَكٍ سَمِحُونَ﴾ الآية

“അവന്തരെ രാത്രി, പകൽ, സുര്യൻ, ചന്ദ്രൻ എനിവയെ സൃഷ്ടിച്ചത്. ഓരോനും ഓരോ ഭേദണപമത്തിലും നീനി(സഞ്ചരിച്ചു)ക്കാണിരിക്കുന്നു.” (അമ്പിയാഅം 33)

ജനങ്ങൾ

സൃഷ്ടാവും സംരക്ഷകനും അല്ലാഹു മാത്രമാണ്. അവൻ നമ്മെയെല്ലാം ഒരു വ്യക്തിയിൽ നിന്നുമാണ് സൃഷ്ടിച്ചത് ആദം(ﷺ)ൽ നിന്ന്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمْ رِبُّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَجَهَنَّمَ وَلَهُ مِنْهَا رَوْجًا لَكَثِيرًا وَنِسَاءٌ﴾ النساء: ۱

“മനുഷ്യരേ, നിങ്ങളെ ഒരേ ആത്മാവിൽ നിന്ന് സൃഷ്ടിക്കുകയും അതിൽ നിന്നു തന്നെ അതിന്റെ ഇണയെയും സൃഷ്ടിക്കുകയും അവർ ഇരുവരിൽ നിന്നുമായി ധാരാളം പുരുഷരാരെയും സ്ത്രീകളെയും വ്യാപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തവനായ നിങ്ങളുടെ രക്ഷിതാവിനെ നിങ്ങൾ സൃക്ഷിക്കുവിൻ” (അമ്പിസാഅം 1)

ജനങ്ങളുടെ യോഗ്യതകളും കർമ്മങ്ങളും

നമ്മുടെ ശരീരങ്ങളെ മാത്രമല്ല, നമ്മുടെ കഴിവുകളെയും ശേഷികളെയും നമ്മുടെ ബുദ്ധിയെയും നാമുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാറിനെയും സൃഷ്ടിച്ചത് അല്ലാഹുവാണ്. അഭ്യർഥി ലൂഹിബ്രനു ഉമർ(ﷺ) നിവേദനം. നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു:

كُلُّ شَيْءٍ بِقَدْرٍ حَتَّى الْعَجْزُ وَالْكَيْسُ

“എല്ലാ കാര്യങ്ങളും ഒരു പദർ(നിശ്ചയം) അനുസരിച്ചാണ് സംഭവിക്കുന്നത്. കഴിവു കേടും സാമർത്ഥ്യവും വരെ”⁹

നാാം പ്രവർത്തിക്കുന്ന നല്ലതും ചീതയുമായ മുഴുവൻ സംഗതികളെയും സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളതും അല്ലാഹുവാണ്.

അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿وَاللهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴾ ﴿۹﴾ الصافات: ۹

“അല്ലാഹുവാണ് നിങ്ങളെയും നിങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നവയെയും സൃഷ്ടിച്ചത്” (അമ്പുംഹാത്ത് 96)

ഹൃദൈഹ(ﷺ) നിവേദനം: നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു:

إِنَّ اللَّهَ خَالِقُ كُلِّ صَانِعٍ وَصَنْعَتِهِ

“നിശ്ചയമായും എല്ലാ ശില്പികളെയും അവൻ നിർമ്മിക്കുന്നതിനെയും സൃഷ്ടിച്ചത് അല്ലാഹുവാകുന്നു”¹⁰.

⁹ ബുദ്ധി, മുന്ദ്രിം

¹⁰ ബുദ്ധി (വർക്കു അഹർ ആലിൽ ഇബാർ). ഇബ്രാഹിം (അമ്പുംഹാത്ത്). കുടാരത മറ്റുള്ളവരും. അൽബാനി ഇൽ സഹി മാണസന്ന് പഠിച്ചു. (അമ്പുംഹിം 1637, അമ്പും 357)

ജനങ്ങളുടെ തപാങ്ങളും വൈജാത്യങ്ങളും

ദിനംപെതി അല്ലാഹു ഉത്തരവിറക്കുകയും എല്ലാ മനുഷ്യരുടെയും ആപേക്ഷികമായ പദ്ധതികളെ സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അതിലുടെ ചിലരെ ഉയർത്തുകയും ചിലരെ താഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിനർത്ഥം, ജനങ്ങൾ അനേക ദിവസം തങ്ങളുടെ യോഗ്യതകൾ കുറുസ്തിച്ച് എങ്ങനെ വ്യത്യാസപ്പെടണം എന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നത് അല്ലാഹു മാത്രമാണ് എന്നാണ്. ഉദാഹരണമായി ഏറ്റവും വലിയ സമ്പന്നൻ ആരാണ്, അതിനടുത്ത സമ്പന്നൻ, ഏറ്റവും ദരിദ്രൻ ആർ, തുടങ്ങിയവയെയും, ഏറ്റവും നല്ല ആരോഗ്യവാൻ ആർ, അതിനടുത്തവൻ ആർ, മുതലായവയെയും ഏറ്റവും നല്ല സുന്ദരനാർ, അതിനടുത്തവനാർ, എന്നിവയും, ഏറ്റവും വലിയ പണിതനർ ആർ, അതിനടുത്തവനാർ, തുടങ്ങിയവയും അല്ലാഹു തന്നെയാണ് തീരുമാനിക്കുന്നത്.

അബുഹൂറിയ്ദ(ؓ) നിവേദനം: നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു:

يَدُ اللهِ مَلَائِي لَا تَغْيِضُهَا نَفَقَةٌ سَحَاءُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ - وَقَالَ - أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْفَقَ مُنْدُ خَلْقَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَإِنَّهُ لَمْ يَغْضُ
مَا فِي يَدِهِ ، وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ وَبِيَدِهِ الْمِيزَانُ يَحْفِظُ وَيَرْفَعُ

“അല്ലാഹുവിന്റെ കൈ സമുദ്രമാണ്; ചെലവഴിക്കുന്നത് കൊണ്ട് അതാരിക്കലും തീർന്നുപോവുകയില്ല. അവൻ രാവും പകലും ഉദാരശീലനാകുന്നു. എന്നിട്ടേറും പറഞ്ഞു: ആകാശങ്ങളും ഭൂമിയും സൃഷ്ടിച്ചതു മുതൽ അവൻ ചെലവഴിക്കുന്നത് നിങ്ങൾ കാണുന്നില്ലോ? അതൊന്നും അവന്റെ കൈയിലുള്ളതിനെ ചുരുക്കിക്കളേണ്ടിട്ടില്ല. അവന്റെ അർശ വെള്ളത്തിനേലായിരുന്നു. അവന്റെ കൈയിലാണ് (വദറിന്റെ) തുലാസ്ത്, (ചിലരെ) ഉയർത്തുകയും (മറുചിലരെ) താഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.”¹¹

അതെ രൂപത്തിൽ, അബുമുസൽ അശ്ശാരി(ؓ) നിവേദനം: നബി(ﷺ) പറഞ്ഞു:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْأِمُ وَلَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَنَامَ يَرْفَعُ الْقِسْطَ وَيَخْفِصُهُ وَيُرْفَعُ إِلَيْهِ عَمَلُ النَّهَارِ بِاللَّيْلِ وَعَمَلُ اللَّيْلِ بِالنَّهَارِ

“നിശയം, അല്ലാഹു ഉറങ്ങാറില്ല; അത് അവൻ യോജിച്ചതുമല്ല. അവൻ നീതി (കൊണ്ട് ചിലരെ) ഉയർത്തുകയും (മറുചിലരെ) താഴ്ത്തുകയും ചെയ്യും. പകലിലെ കർമ അങ്ങൾ രാത്രിയിലും രാത്രിയിലെ കർമങ്ങൾ പകലിലും അവനിലേക്ക് ഉയർത്തപ്പെടുന്നു.”¹²

ان شاء الله...
തുടരും...

¹¹ ബുവാൻ, മുസ്ലിം. പരിശോധയിലെ ആശയങ്ങൾ ഫർഹുൽബാറിയിൽ 7411 നിന്നും ലഭിച്ചതാണ്)

¹² മുസ്ലിം(465)